

Posudek vedoucího bakalářské práce

Adam Řehák. *Pozorování sdílených prostor kolejí Švehlova*. FHS UK, 2024, 58 stran včetně příloh.

Bakalářská práce Adama Řeháka se věnuje zkoumání studentských kolejí v perspektivě obývání a krajiny v návaznosti na to, jak tyto koncepty rozpracovává antropolog Tim Ingold. Jako krajinu svého výzkumu si Adam zvolil budovu a okolí kolejí Švehlova na rozhraní pražských Vinohrad a Žižkova. Zúčastněné pozorování a neformální rozhovory jsou v práci doplněny i o studium zdrojů o historii koleje a obrazová data umístěná v příloze práce. Vzhledem k teoretickému prizmatu se jedná o zajímavou práci s potenciálem vykreslit prostor kolejí inovativním způsobem.

Jako vedoucí práce bych rád Adama pochválil za to, že práci po většinu období pobytu v terénu i tvorby textu příkladě konzultoval nejen se mnou, ale i s dalšími kolegyněmi z katedry, díky čemuž byl schopen práci zejména v závěru vytvářet téměř samostatně, bez potřeby častějších konzultací. Tato samostatnost ale do práce vnesla i některé dílčí nedostatky, které se spolu s nespornými kvalitami práce pokusím vylíčit napříč následujícími odstavci.

Teoretické pasáže textu jsou kvalitní. Adam dokazuje poctivé čtení mnohdy kryptického a nejednoznačného Ingolda ve vztahu k „místu“, „obývání“ i „krajíně“. Tyto koncepty navíc obohacuje i dalšími teoretickými myšlenkami McFarlana, Hirsche či Gupty. Tuto příhodnou teoretickou výbavu přetavuje do srozumitelných podkapitol, které jasně a stručně osvětlují, v čem jsou tyto koncepce spojené s „životním prostředím“ nosné a užitečné. Větší důraz bych v teoretické práci kladl snad jen na více-než-lidský rozměr Ingoldova myšlení a rovněž osvětlení toho, proč Tim Ingold pracuje s konceptem místa „raději“ než s konceptem prostoru, pomohlo by to pojmové srozumitelnosti především v empirických pasážích textu (jsou pro Adama tedy chodby „prostorem“? str. 28).

Metodologická část opět stručně ale výstižně představuje Adamovy strategie a dilemata, se kterými se musel během terénu vypořádat. Jasně, i když pojmově ne zcela jasně představuje i strategii nakládání s vytvořenými daty (např. redukce str. 21–22). Jediné, co mi místy chybí i v empirických částech textu je větší důraz na hlubší reflexi Adamova pohybu a jednání v krajíně kolejí jakožto insidera.

Empirické pasáže navazují na teoretickou výbavu i metodické ukotvení. Adam představuje jednotlivá subtémata spojená s životem s/mezi krajinou/krajinami kolejí (Ingold 2021) přesvědčivě a povětšinou i poutavě. Velmi oceňuji pasáže, v nichž Adam využívá Ingolda pro interpretaci povahy a funkce chodeb a společných prostor jako míst, ve kterých je zanechávání stop vlastně nežádoucí. V některých dalších pasážích se ale důraz na Ingoldovo pojetí poněkud vytrácí, i přesto ale Adam přináší zajímavé (i když spíše deskriptivní) výřezy z jeho „obývání“ a „putování“ v prostředí koleje.

Co už se Adamovi napříč empirickými pasážemi daří o trochu méně, je vykreslit koleje ve více-než lidské perspektivě. Taková perspektiva je přitom pro Ingolda emblematická a stěžejní. Síťovinu utvářenou mezi místy a krajinami kolejí tak příliš nedotváří i další entity spojené například s hygienickými opatřeními na koleji (hezky rozpracovaný, ale nedokončený zápach v kuchyňkách), nebo třeba i větší zamyšlení se nad hlubšími rozměry

sdílení a vlastnictví, tedy i toho, že (a proč) se „mistička vrátila“ do kuchyňky (str. 32). V kontextu obhajovaných bakalářských prací je ale empirická část kvalitní a čtenář se dozvídá mnoho o nesamozřejmostech provozu podobných ubytovacích zařízení.

Z formálního hlediska se jedná práci poněkud nedotaženou, což vyplývá ze spěchu a hektičnosti odevzdávání práce. I když je struktura textu jasná a adekvátní, vyskytují se v práci poměrně často překlepy a chyby v textu i formátování. Uvádění zdrojů a bibliografie by rovněž zasloužilo větší pozornost.

I přes některé dílčí nedostatky bych rád závěrem zopakoval, že práci Adama Řeháka považuji za cenný příspěvek k nahlížení městských způsobů života prizmatem obývání a krajiny. Autor ve své čtivé a obsažné práci demonstroval schopnost propojit původní data s poměrně složitým a zároveň aktuálním teoretickým základem. Jako školitel znovu vyzdvihuji i příkladný a pro-aktivní přístup Adama během konzultací záměru a detailů práce.

Práci proto navrhuji k obhajobě a navrhuji hodnocení na hranici mezi výborně a velmi dobře.

V Praze 11. 6. 2024

Michal Lehečka

.....